

שתיים — אסורות, כי זהו עיקר מרקוליס, ותחלתו.

מתניתין

רבי ישמעאל אומר: שלש אבנים זו בצד זו, והן נמצאות בצד מרקוליס, גל גדול של אבנים, שכבר עבדוהו וזרקו עליו אבנים הרבה, אסורות. ואם הן שתיים, מותרות. וטעמו יבואר בגמרא.

וחכמים אומרים: האבנים שנראות עמו, שנראה הדבר שהן נפלו מן המרקוליס, אסורות ואפילו הן שתיים. ושאינן נראות עמו, כיון שהן מרוחקות ממנו, הרי הן מותרות, ואפילו הן שלש.

גמרא

הגמרא מבארת טעמם של חכמים ושל רבי ישמעאל, ובמה נחלקו.

בשלמא מובן טעמם של רבנן, קסברי, לפי שהם סוברים כי הגוים עובדין לשברים, וכל האבנים הנזרקות על המרקוליס, כשהן נושרות הן שברי עבודת כוכבים, הלכך אותן אבנים הנראות עמו, דאיכא למימר שיש לומר מיניה נפל, שנפלו ממנו, אסורות. ואותן שאינן נראות עמו, שאינן ממנו, אלא הן סתם אבני דרכים, מותרות.

אלא רבי ישמעאל — מאי קסברי?

אי סבר שעובדי כוכבים עובדין לשברין, קשה, אם כן, הרי אבנים הללו שהתפרקו מהגל, הרי הן כבר נעשו עבודת כוכבים בעצמן, ובפירוקן מהגל הן לא התבטלו, כי עובדי הכוכבים ממשיכים לעבוד להם, ואם כן, אפילו אם מצא תרתי, שתי אבנים, נמי ליתסר, גם יאסרו!

אי ואם סובר: אין עובדין לשברים, הרי נתפרקו שתי האבנים מהגל, ונתבטלו, ואם כן קשה, אפילו אם מצאן כשהן תלת, שלש, נמי לא תהיינה אסורות! (3)

ומבארת הגמרא: אמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן: בידוע כאשר ידוע שנשרו אבנים הללו ממנו, דברי הכל אסורות.

ואפילו למאן דאמר אין הגוים עובדין לשברים, בכל זאת הן אסורות, כי הני מילי, במה דברים אמורים שאין עובדין לשברים, בעבודת כוכבים דלאו היינו אורחיה, שאין דרכה להתפרק, ולכן עובדין אותה רק כשהיא בשלימותה, ולא לשבריה.

אבל הכא, באבני מרקוליס, דמעיקרא תבורי מיתבר, מתחילה הן בגדר "שבורין", שהרי הן אבן אבן לעצמה ואינן מחוברות, היינו אורחיה, כך הוא דרכן ליפול ממנה לפי שאינן מחוברות, ולכן אין בנפילה זו משום ביטול העבודה זרה. הילכך, אין כאן ספק האם עובדין אותו אם לא, ואם ידוע שנפלו ממנו בודאי שאסורות, כי הם חלק מחלקי עבודת כוכבים.

יבואר שם בדף נא. ולכאורה קשה, איך אמר המקשן שאם אין עובדין אותו הרי הן בטילות? וכתב רש"י, שהגמרא עוד לא ידעה

3. בהמשך הסוגיא אמרינן שהאבנים הנזרקות בנוסף על השלש הראשונות דינם גם כתקרובת עבודת כוכבים שאינה בטילה עולמית [והטעם